

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Komisja Rozwoju Regionalnego

2.3.2010

DOKUMENT ROBOCZY

w sprawie realizacji spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej –
warunek sine qua non globalnej konkurencyjności?

Komisja Rozwoju Regionalnego

Sprawozdawca: Petru Constantin Luhan

DT\806927PL.doc

PE439.339v01-00

PL

Zjednoczona w różnorodności

PL

Wstęp

W niniejszym dokumencie roboczym przedstawiono przyczyny opracowania sprawozdania „Realizacja spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej – warunek sine qua non globalnej konkurencyjności?”. Równocześnie zostanie w nim przedstawiona metodologia zastosowana podczas sporządzania sprawozdania, którą uznano za niezbędną do odpowiedzi na pytanie postawione w tytule. Niniejszy dokument roboczy będzie zawierać zasadnicze aspekty, które następnie zostaną przedstawione i przeanalizowane w projekcie sprawozdania.

Sprawozdanie będzie początkiem debaty w Parlamencie Europejskim na temat wytycznych dotyczących przyszłej polityki spójności, jej treści i sposobu, w jaki spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna wesprze strategię UE 2020.

Ponieważ zdaniem sprawozdawcy tytuł sprawozdania pozwala na przyjęcie szerokiego podejścia, określa on poniżej dwa ważne elementy dokumentu:

- uwzględnienie analizy perspektyw konkurencyjnego wzrostu gospodarczego Unii Europejskiej na płaszczyźnie międzynarodowej;
- analiza skoncentrowana na dwóch dziedzinach: konkurencyjności gospodarczej i infrastrukturze, ze szczególnym uwzględnieniem 12 państw, które jako ostatnie przystąpiły do Unii Europejskiej.

Przedmiot sprawozdania

Sprawozdanie „Realizacja spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej – warunek sine qua non globalnej konkurencyjności?” zostanie opracowane stosownie do celów i zasad realizacji określonych przez Parlament Europejski oraz zgodnie z pracami zaplanowanymi na 7. kadencję. Powstanie ono w Komisji Rozwoju Regionalnego, nie będzie aktem legislacyjnym i zostanie przygotowane i przedstawione komisji przez wyznaczonego sprawozdawcę.

W obliczu kryzysu gospodarczego, globalizacji, wyzwań związanych z radzeniem sobie z sytuacjami powstałymi na szczeblu krajowym i regionalnym oraz konieczności przygotowania nowego okresu programowania polityki europejskiej po roku 2014 niezbędne jest dokonanie specjalnej analizy w celu określenia działań, które trzeba będzie podjąć, aby zapewnić konkurencyjny wzrost gospodarczy Unii Europejskiej na płaszczyźnie międzynarodowej.

Sprawozdawca proponuje analizę działań i środków, dzięki którym polityka spójności Unii Europejskiej w dziedzinie gospodarczej, społecznej i terytorialnej może służyć osiągnięciu europejskiej konkurencyjności gospodarczej na arenie międzynarodowej.

Sprawozdawca będzie również próbował określić skuteczne i odpowiednie sposoby ustalenia treści polityki spójności na okres programowania 2014–2020 w celu przyczynienia się do osiągnięcia celów strategii UE 2020.

Źródła

1 Rezolucje i sprawozdania przyjęte przez Parlament Europejski:

- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 marca 2009 r. dotycząca dobrych praktyk w dziedzinie polityki regionalnej i przeszkód w wykorzystaniu funduszy strukturalnych (2008/2061(INI)), P6_TA(2009)0156;
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 21 października 2008 r. w sprawie zarządzania i partnerstwa na szczeblu krajowym i regionalnym, i podstawy dla projektów w dziedzinie polityki regionalnej (2008/2064(INI));
- Sprawozdanie dotyczące zielonej księgi w sprawie spójności terytorialnej i stanu debaty na temat przyszłej reformy polityki spójności (2008/2174(INI)), sprawozdawca: Lambert van Nistelrooij, Komisja Rozwoju Regionalnego;
- Sprawozdanie dotyczące czwartego sprawozdania w sprawie spójności gospodarczej i społecznej 2007/2148(INI), sprawozdawca Ambroise Guellec, Komisja Rozwoju Regionalnego;

oraz istotny dokument:

- Program zreformowanej polityki spójności – Zależne od miejsca podejście UE do odpowiedzi na wyzwania i spełniania oczekiwań; niezależne sprawozdanie przygotowane przez Fabrizia Barcę na wniosek Danuty Hübner, komisarza ds. polityki regionalnej, kwiecień 2009 r.

Dokumenty te posłużą do analizy propozycji dotyczących sposobu, w jaki polityka spójności powinna odpowiadać wyzwaniom związanym z realizacją celów strategii lizbońskiej i przyszłej strategii UE 2020.

2. Studia przygotowane na zamówienie Parlamentu Europejskiego:

- Przyszłość polityki spójności po roku 2013, PE 408.970 – Parlament Europejski, Departament Tematyczny ds. Polityki Strukturalnej i Polityki Spójności, luty 2009 r.;
- Analiza wartości dodanej w kontekście strukturalnego finansowania na szczeblu UE, PE, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej UE, PE 419.107, czerwiec 2009 r.

Sprawozdawca zwróci uwagę na rolę odgrywaną przez regiony w tworzeniu europejskiej przyszłości, uważnie analizując problemy, z którymi przyjdzie się zmierzyć w kontekście globalizacji i kryzysu gospodarczego.

3. Sprawozdania w sprawie postępów przedstawione przez Komisję Europejską:

- Czwarte sprawozdanie w sprawie spójności gospodarczej i społecznej, COM(2007) 273 wersja ostateczna;
- Piąte sprawozdanie w sprawie postępów w dziedzinie spójności gospodarczej i społecznej – Rozwijające się regiony, wzrost gospodarczy w Europie, COM(2008) 371 wersja ostateczna;
- Szóste sprawozdanie w sprawie postępów w dziedzinie spójności gospodarczej i społecznej, COM(2009) 295 wersja ostateczna.

W sprawozdaniach Komisji przedstawiono wpływ polityki spójności na szczeblu krajowym i regionalnym, a także wyjątkowo ważną rolę niektórych sektorów i restrukturyzacji gospodarczej w rozwoju regionalnym.

4. Komunikaty Komisji Europejskiej:

- COM(2009) 617 – Dwudzieste sprawozdanie roczne na temat realizacji funduszy strukturalnych (2008);
- COM(2008) 301 – Wyniki negocjacji dotyczących strategii i programów w ramach polityki spójności w okresie programowania 2007–2013;
- COM(2009)647 wersja ostateczna, dokument roboczy Komisji, Konsultacje dotyczące przyszłej strategii „UE 2020”.

Zmniejszenie nierówności między poszczególnymi regionami było głównym problemem Unii Europejskiej, podstawą wzrostu konkurencyjności i rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. Narodowe strategiczne ramy odniesienia zawierają priorytety i potrzeby państw czerpiących korzyści z tego rodzaju polityki.

5. Dodatkowo przedstawione zostaną dane Europejskiego Banku Inwestycyjnego dotyczące obszarów działalności, w odniesieniu do których regiony i państwa członkowskie zaciągnęły pożyczki.
6. Sprawozdawca uważnie zanalizuje również opinie Komitetu Regionów i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Inne dane i analizy, dotyczące wykorzystania środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007–2013, które zostaną opublikowane przez Komisję Europejską, zostaną przeanalizowane w następnych etapach, przed zakończeniem sprawozdania.

7. Sprawozdanie w sprawie globalnej konkurencyjności w latach 2009–2010, Światowe Forum Gospodarcze

Sprawozdanie dotyczące globalnej konkurencyjności służy lepszemu zrozumieniu głównych czynników wzrostu gospodarczego i dostarcza informacji na temat tego, czemu niektóre państwa radzą sobie lepiej niż inne w zwiększaniu dochodów obywateli i rozszerzaniu ich możliwości. W sprawozdaniu podano definicję globalnej konkurencyjności, określając ją jako zespół instytucji, polityk i czynników, które determinują poziom produktywności państwa. Autorzy twierdzą, że globalna konkurencyjność opiera się na 12 filarach, i dokonują ich analizy w przypadku każdego z państw.

Szczególną uwagę zwrócono na:

- Dokument roboczy służb Komisji REGIONY 2020 – Ocena przyszłych wyzwań dla regionów UE, SEC(2008);
- Przyszłość polityki spójności w bogatszych regionach, Iain Begg, seria A dokumentów informacyjnych w sprawie regionalnych badań i wskaźników, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej, 03/2009.

Metodologia

Na podstawie danych i informacji, wynikających z analizy przedstawionych wyżej dokumentów, oraz biorąc pod uwagę, że obecnie w Komisji Rozwoju Regionalnego opracowywanych jest wiele sprawozdań na temat spójności, sprawozdawca przeanalizuje:

- 1) związek między polityką spójności jej treścią i konkurencyjnością UE na płaszczyźnie międzynarodowej;
- 2) potrzebę wzrostu konkurencyjności gospodarczej opartej na odpowiedniej infrastrukturze i cechującej się podobnymi właściwościami we wszystkich regionach Unii Europejskiej, jako filaru konkurencyjności globalnej.

Punktem wyjścia będzie analiza priorytetów przyjętych przez 12 nowych państw członkowskich w narodowych strategicznych ramach odniesienia, dotyczących dziedzin, w odniesieniu do których państwa te zwróciły się o dofinansowanie ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz o pożyczki z Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Zostaną również przedstawione szczegóły dotyczące przyczyn poważniejszych skutków globalizacji i kryzysu gospodarczego w państwach zachodniej i południowej Europy.

Aby odpowiedzieć na te wyzwania i przyczynić się do realizacji strategii UE 2020 i wzrostu europejskiej konkurencyjności gospodarczej na płaszczyźnie międzynarodowej, sprawozdawca przedstawi kilka propozycji dotyczących sposobu, w jaki przyszła polityka spójności będzie mogła służyć rozwojowi gospodarczemu i społecznemu w Unii Europejskiej.

Kontekst

Nierównomierność rozwoju w skali regionalnej stanowi jeden z głównych problemów rozszerzonej Unii Europejskiej w kontekście globalizacji, zmian klimatu i załamania demograficznego. Jak wspomniano w komunikacie COM (2009) 647, do roku 2020 Unia Europejska zamierza zrealizować model nowej zrównoważonej społecznej gospodarki rynkowej, gospodarki inteligentniejszej i bardziej przyjaznej dla środowiska, opartej głównie na wiedzy, w której dobrobyt będzie wynikiem stosowania innowacji i lepszego wykorzystania zasobów.

Dwa czynniki budują kontekst tego sprawozdania:

1. Budowa przyszłości europejskiej zależy od ciągłego istnienia podstaw wspólnego i spójnego rozwoju dzięki zmniejszaniu nierówności między regionami i popieraniu zasadniczych priorytetów, **specyficznych** dla każdego regionu, ponieważ w rozszerzonej Unii Europejskiej rozwój odbywa się na różnych poziomach, co generuje różne potrzeby. Polityka spójności musi zapewniać elastyczne ramy, dostosowywane w zależności od różnych punktów wyjścia oraz specyfiki regionalnej i krajowej, w celu wspierania rozwoju w sposób uzupełniający, z jak najlepszym wykorzystaniem zasobów. Równocześnie niezbędne jest zachowanie równowagi między polityką kreatywności i innowacji oraz innymi rodzajami polityki.
2. Konkurencyjność Unii Europejskiej na płaszczyźnie międzynarodowej może zostać zapewniona poprzez określenie ograniczeń, a także zaproponowanie realistycznej

wizji rozwoju, która może zapewnić Unii Europejskiej rolę wzoru do naśladowania na płaszczyźnie międzynarodowej.

Wstępne propozycje do rozważenia

Sprawozdawca przedstawi w niniejszym dokumencie roboczym ramy służące opracowaniu swojego sprawozdania.

W sprawozdaniu skoncentruje się na:

- przedstawieniu kryteriów stosowanych na płaszczyźnie międzynarodowej do oceny stopnia konkurencyjności gospodarczej;
- przedstawieniu priorytetów i dziedzin, w odniesieniu do których 12 nowych państw członkowskich zwróciło się o dofinansowanie ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, a także o pożyczki z EBI;
- powiązaniu potrzeb regionalnych i krajowych w dziedzinie rozwoju infrastruktury w celu zwiększenia europejskiej konkurencyjności gospodarczej jako filaru konkurencyjności globalnej;
- zaproponowaniu elementów przyszłej polityki spójności na szczeblu europejskim w kontekście strategii UE 2020.

Wstępne stanowisko sprawozdawcy

Sprawozdawca ocenia, że w okresie programowania 2007–2013 okazało się, iż spośród priorytetów określonych przez państwa czerpiące korzyści z polityki spójności dziedzina infrastruktury została uznana przez 12 nowych państw członkowskich za warunek sine qua non zwiększenia konkurencyjności gospodarczej. Wnioski o pożyczki z Europejskiego Banku Inwestycyjnego dotyczyły infrastruktury, ochrony środowiska i rozwoju społeczno-gospodarczego. Jednak zdaniem sprawozdawcy ciągle istnieje potrzeba inwestowania w przedsięwzięcia infrastrukturalne, szczególnie w obecnej sytuacji, kiedy to regiony w tych państwach zostały najbardziej poszkodowane z powodu kryzysu, będąc jednocześnie najbardziej narażonymi na skutki globalizacji. Rozwój tych regionów może odbywać się tylko wtedy, gdy zostaną one wyposażone w infrastrukturę społeczną i edukacyjną spełniającą wspólne normy ustalone dla wszystkich obywateli Unii Europejskiej. Szczególna uwaga zostanie poświęcona sposobom zapewnienia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Procedura

Niniejszy dokument roboczy będzie podstawą do dyskusji na posiedzeniu Komisji Rozwoju Regionalnego w dniach 17–18 marca.

Sprawozdawca wzywa wszystkich członków Komisji Rozwoju Regionalnego do aktywnego uczestnictwa w dyskusji na tematy poruszane w niniejszym dokumencie roboczym i do przedstawienia własnych pomysłów, opinii i propozycji.

Pełna analiza zostanie opracowana w projekcie sprawozdania.